

1- Dördüncü Söz'ün temsilî hikâyeciği ve temsilî hikâyeciğin izahı

Dördüncü Söz

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
الصَّلَاةُ عِمَادُ الدِّیْنِ

Namaz, ne kadar kıymettar ve mühim hem ne kadar ucuz ve az bir masraf ile kazanılır hem namazsız adam ne kadar divane ve zararlı olduğunu, iki kere iki dört eder derecesinde kat'î anlamak istersen şu temsilî hikâyeciğe bak, gör:

Bir zaman bir büyük hâkim, iki hizmetkârını, her birisine yirmi dört altın verip iki ay uzaklıkta has ve güzel bir çiftliğine ikamet etmek için gönderiyor. Ve onlara emreder ki: “Şu para ile yol ve bilet masrafı yapınız. Hem oradaki meskeninize lâzım bazı şeyleri mübayaa ediniz. Bir günlük mesafede bir istasyon vardır. Hem araba hem gemi hem şimendifer hem tayyare bulunur. Sermayeye göre binilir.”

İki hizmetkâr, ders aldıktan sonra giderler. Birisi bahtiyar idi ki istasyona kadar bir parça para masraf eder. Fakat o masraf içinde, efendisinin hoşuna gidecek öyle güzel bir ticaret elde eder ki sermayesi birden bine çıkar.

Öteki hizmetkâr bedbaht, serseri olduğundan istasyona kadar yirmi üç altınını sarf eder. Kumara mumara verip zayi eder, bir tek altını kalır.

Arkadaşı ona der: “Yahu, şu liranı bir bilete ver. Tâ bu uzun yolda yayan ve aç kalmayasın. Hem bizim efendimiz kerîmdir, belki merhamet eder, ettiğin kusuru affeder. Seni de tayyareye bindirirler. Bir günde mahall-i ikametimize gideriz. Yoksa iki aylık bir çölde aç, yayan, yalnız gitmeye mecbur olursun.”

Acaba Őu adam inat edip o tek lirasını bir define anahtarı hųkmųnde olan bir bilete vermeyip muvakkat bir lezzet için sefahete sarf etse; gayet akılsız, zararlı, bedbaht olduėunu, en akılsız adam dahi anlamaz mı?

AŐaėıda bu **temsildeki iki hizmetkârın** hâli, namazlı–namazsız insanın durumu açıkça gųrųlecek Őekilde **kıyaslamalı tablo** hâline getirilmiŐtir:

Kıyas BaŐlıėı	Namazlı Adam (Bahtiyar Hizmetkâr)	Namazsız Adam (Bedbaht Hizmetkâr)
Verilen Sermaye	24 altın (ųmųr, vakit, istidat)	24 altın (aynı sermaye)
Sermayeyi Kullanma Őekli	Az bir masrafla doėru yere harcar	Hevasına, sefahete ve boŐ lezzetlere harcar
Yol Masrafı (Namaz)	Kųųk bir bedel ųder (gųnde kısa vakit)	“Zahmet” diye ųdemek istemez
Kazanç	Sermaye bire bin çıkar (ebedi kazanç)	Sermaye zayi olur
Kalan Son İmkân	Bilet + emniyet + sųrat	Tek altın bile boŐa gider
Biletin Manası	Namaz → Define anahtarı	Namazı terk → Anahtarı ųpe atmak
Yolculuk Őekli	Rahat, sųratlı, emniyetli (tayyare)	A, yayan, korkulu, yalnız
Efendiyle Mųnasebet	Rızaya mazhar	Kusurunu artıran isyan
Akıbet	Huzur, selâmet, saadet	PiŐmanlık, zillet, helâket
Akıl ųlųsųyle Deėerlendirme	Gayet kârlı ve hikmetli	Gayet akılsız ve zararlı